

Valteri-podcast 21.1.2021

Vantaan kaupunki - Tuhat ja yksi tapaa tarjota oppimisen tukea lähikoulussa

Tekstivastine:

Koivisto 1 [00:00:00]: Tervetuloa tähän Valterin ja Vantaan järjestämään podcastiin. Mä oon Koiviston Merja. Työskentelen oppimis- ja ohjauskeskus Valterissa ohjaavana opettajana ja mulla oli ilo ja kunnia olla mukana Vantaan koulutusprosessissa, missä koulutettiin aineenopettajia oppimis- ja koulunkäynnin tuen kysymyksissä. Tässä seuraavassa podcastissa me keskustellaan hyvin kattavan porukan kanssa parista teemasta. Ensimmäinen on se, että miksi aineopettajien kolmiportaisen tuen osaamista haluttiin vahvistaa Vantaalla. Ja sitten meitä kiinnostaa myös, miten se tehtiin. Toinen teema, mistä keskustellaan tänään on yliopiston selvitystyö henkilöstön osaamisen kehittämistä viitoittamassa. Meillä on tässä hyvin viisi asiantuntijaa mukana ja kaikki vähän eri roolista, jossa ovat olleet tässä koulutusprosessissa. Nyt me lähetään vähän hiillostamaan vielä Pepitaa. Vantaa tunnetaan Suomessa vahvana lähikouluperiaatteen edistäjänä. Meitä kiinnostaa kovasti, että minkälainen on Vantaan perusopetuksen arvopohja, että mistä se juontaa juurensa ja minkälainen se tällä hetkellä on?

Kaskentaus [00:01:32]: No, historiaahan meillä on tän asian tiimoilta jo aika pitkältä ajalta, eli 2013 Vantaalla lähdettiin isosti myllyttämään tätä arvopohjaa, tai oikeestaan jo vähän sitä ennen ja 2013 eteenpäin, niin Vantaalla on sitten jo toteutettu vahvaa lähikouluperiaatetta. Sen takana on ollut se keskustelu oppilaiden yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja siitä, että onko se tarkoituksenmukaista ja onko se oppilaan parhaaksi, että hänen tukensa järjestettäisiin jossain eri paikassa, muualla kuin siinä omassa lähikoulussa, jossa se muu vertainen porukka, kaverit ja muu yhteisö on lähellä. Tätä on tärkeää keskustella ja pohtia syvällisesti, koska ei tähän ole olemassa vain yhtä ja ainoota, oikeaa ratkaisua. Mutta sen arvokeskustelun pohjalta tultiin siihen tulokseen, että niin paljon kuin mahdollista ja juuri se tarkoituksenmukaisuus edellä, niin kaikki tuki pyritään järjestämään sinne oppilaan lähikouluun, johon hän sitten joka päivää menee ja kulkee oppivelvollisuuttaan suorittamaan. Ei olla haluttu sitä, että meillä on tietynlaiset oppilaat laitettu tiettyyn paikkaan opiskelemaan, vaan kaikki voi oppia toisiltansa ja tuki pyritään sovittamaan jokaisen oppilaan tarpeen mukaan.

Koivisto [00:03:27]: Tuki tulee lapsen luo eikä lapsi mene tuen luokse, eli tällä periaatteella. Miten sitten ihan, jos ajatellaan et me lähettäis kurkistamaan vantaalaisiin kouluihin, niin miten... Voisitko kuvailla, tai minkälainen käsitys sulla on, että miten hyvin perusopetuksessa Vantaan kouluissa tällä hetkellä näkyy arvopohja? Et miten koulujen toimintakulttuurit ja tuen järjestämisen periaatteet on rantautunu tuon arvopohjan mukaisesti?

Kaskentaus [00:04:02]: Kyllä ne on ehdottomasti rantautunut hyvin ja jos me otetaan kokonaan tämmönen valtakunnallinen perspektiivi, niin Vantaa kyllä varmasti tässä poikkeaa edelleenkin myös niin kun isoista kunnista. Semmonen harhakäsitys, mikä ihmisillä useasti on, että Vantaalla ei olisi erityisluokkia. Sehän ei pidä paikkaansa. Meillä on tällä

hetkelläkin parisataa erityisluokkaa, mutta olennaista on se, että koko se Vantaalla oleva tuen resurssi, henkilöstöresurssi... Muutetaan se sitten euroiksi tai ihmisiksi, niin se on... 80 prosenttia siitä on jaettu sinne lähikouluille ja koulut miettivät, mitä siellä on tarkoituksenmukaisinta, kun he tuntevat omat oppilaansa. Koulu voi tehdä sen, että he perustavat, jos se on tarpeellista, niin pienryhmiä, mutta he voivat myöskin toteuttaa kaiken tuen laaja-alaisessa... Niin kun laaja-alaisen erityisopettajien turvin. Hirveen tärkeitä on muistaa myös ihan se yleinen tuki ja tehostettu tuki, että jo pelkästään niin kun opettajien parityöskentelyllä, erilaisilla ryhmittelyillä, päivärytmeillä, monipuolisilla välineillä me voidaan tarjota todella hyvää yleistä tukea. Ja sit, kun me mennään siitä portaittain eteenpäin, niin koulut on erilaisia, alueet on erilaisia ja Vantaalla on tehty todella perusteellista ja syväluotaavaa työtä siinä, että jokainen koulu on joutunut pureutumaan siihen, mikä olisi se heidän paras tapansa järjestää. Meillä on paljon ryhmäintegraatioluokkia, inklusio on viety todella pitkälle, erityisopettaja voi olla rinnakkaisopettajana. Voi olla vahvaa tiimityötä, yhteistyötä, S2-opettajan kanssa. On erilaisia luokkayhdistelmiä. Eli ei oo olemassa yhtä oikeaa, vaan on kymmeniä tarkoituksenmukaisia malleja ja siinä myös sitten nää meidän aluekoordinaattorit ovat koulujen tukena pohtimassa ja miettimässä, mitkä ratkaisut olisivat viisaimpia.

Koivisto [00:06:55]: Kiitos. Oli tosi mielenkiintoista kuulla. Mistä tuo kolmiportaisen tuen kolmiloikka saikaan alkunsa? Voitte vähän kertoa, vaikka Pepitan kanssa siitä yhdessä.

Kaskentaus [00:07:05]: Poliitikotkin on ollu tietosia tästä meidän isosta, sillon -13-15 tehdystä muutoksesta, et kyl he aika ajoin haluavat kuulla, että miten asiat käytännössä toimivat ja tällaisen vuoropuhelun seurauksena todettiin, että meillä on paljon laadullista tietoa. Me voidaan kertoa erilaisten arviointien perusteella, että meillä on tällainen [ajattelu? 00:07:36], et me voidaan lukuvuosisuunnitelmista tuottaa monenlaista tietoa, mut että... Et meillä oikeen [sit meillä? 00:07:44] semmosta tutkittua tietoa tai selvitettyä tietoa varsinaisesti ole. Ja sillon päätettiin asettaa, tai niin kun poliitikot asetti virkamiehille tällaisen toimeksiannon teettää tällainen selvitys, johon me sitten otettiin ulkoiseksi kumppaniksi Helsingin yliopisto mukaan ja lähdettiin hakemaan ihan faktaa, että miten se meillä nyt se tuki koetaan. Miten kokee oppilas, miten kokee huoltaja ja miten kokee opettaja.

Koivisto [00:08:22]: Ja tää oli kyllä mainio, että päätitte ottaa ihan tietoperustaista faktaa siitä, että missä ollaan menossa ja nyt me päästään tohon Laurin alueeseen. Sä oot ollut mukana tekemässä tota selvitystä, niin et meitä kiinnostaa kovasti se et minkälainen... Sä vähän avasit tota selvitystä. Me ollaan kiinnostuneita, mitä päätuloksia sieltä ilmeni?

Ståhberg [00:08:48]: Päätuloksista, niin täällä kysyttiin esimerkiksi sitä, että kuinka suurelle osalle koetaan, että se tuki on toimivaa ja riittävää, niin selvästi suurimmalle osalle se koetaan varhaiskasvatuksessa ala- ja yläluokilla sekä ammatillisessa koulutuksessa toimivaksi ja riittäväksi. Mutta sitten näkyy myös sellanen kehitys, että varhaiskasvatuksessa se koetaan selvästi toimivampana kuin alakoulussa tai alaluokilla ja sitten kun mennään ylemmäks, niin se koko ajan muuttuu toimimattommaksi, tai se koetaan koko ajan toimimattomampana. Esimerkiks, kun kysyttiin täällä oppilailta sitä, onko hänellä kavereita koulussa, niin siinä tuli tällainen vähän negatiivinen tutkimustulos siitä, että sellaset jotka

ei saa minkäänlaista tu... Tai on tämmösessä yleisessä tuessa niin kun Vantaalla on kaikki muut, jotka eivät ole tehostetussa tuessa tai erityisessä tuessa, tai ainakin olivat vuonna 2018, niin sitä mitä korkeemmalle mennään tässä tuessa, niin sen useammin nää oppilaat vastas sillä tavalla että [?? 00:10:00] koulussa kavereita. [?? 00:10:01] varmaan sitten tämmösiin sosiaalisiin taitoihin keskittyminen ja kaverisuhteiden vahvistaminen tämmösillä tehostettua tukea saavilla ja erityistä tukea saavilla ois paikallaan ja sitä varmastikin kehitetäänkin Vantaalla ja tehdäänkin tämän tutkimutuloksen pohjalta työtä sille. Ja sitten tässä oli, kun tutkittiin näitä... Siis Vantaalla tässä vaiheessa - varmaan vieläkin - kutsuttiin tulosalueiks näitä varhaiskasvatusta, perusopetusta ja ammatillista koulutusta, niin tuli tämmönen selkeä tutkimustulos tästä, että näiden pedagogisten asiakirjojen laatiminen koetaan hyvin raskaana ja sit niihin käytetty työaika suhteessa siihen hyötyyn koettiin varsin pienenä. Ja siinä sitten pohdittiin tätä kun tehtiin, että niiden lomakkeiden yksinkertaistaminen varmasti ois tämmönen yksi kehityskohde ja siihen taidettiin jollain tavalla lähteä, mutta en tiedä missä vaiheessa siellä nyt siinä mennään.

Koivisto [00:11:01]: Sinikka, sullahan on tästä aika lailla tietoa ja oot yks aluekoordinaattori, mikä siellä organisois esimerkiks tota pedagogisten asiakirjojen, niin kerrotko hieman siitä käytännöstä mitä te lähditte... Te teitte toimenpidesuunnitelman tuon selvityksen jälkeen, niin minkälainen työpajatyypinen toiminta teillä käynnistyi, näiden pedagogisten asiakirjojen suhteen?

Mustonen [00:11:30]: Meillähän on erityisopettajat ollut pitkään sellasessa roolissa, että ollaan yritetty saada tällasta konsultoivan erityisopettajan roolia vahvemmaks lähikouluissa. Eli heidän tämmöstä konsultoivaa roolia myös näissä pedagogisissa asiakirjoissa. Meillä on erityisopettajille suunnattuja työpajoja, joissa esimerkiks sitten käsitellään näitä pedagogista kirjoittamista ja pedagogisien asiakirjojen käsittelyä. Sitten tää teema on kyllä ollut esillä ihan koulujen [YAS-ajoilla? 00:12:09] ja muilla, niin kun sit erilaisissa kouluttamisen... Erilaisissa tilanteissa siten, että esimerkiks aluekoordinaattoreita on pyydetty kouluihin kouluttamaan näitä asioita. Mutta että näiden asiakirjojen kirjottamisessa tää koulutus on se varmaan se avainsana.

Kaskentaus [00:12:26]: Tän prosessin näkökulmasta mä oon ollut iloinen siitä kahdesta asiasta, et tässä on, niin kun... Aika harvoin käy arjessa niin, et tutkimustieto ihan oikeesti hyödynnetään käytännössä, niin tässä me ollaan nyt koeponnistettu tällasta hyvää rinnakkaintyöskentelyä, et miten tutkimuksen perusteella sit johdetaan käytännön ratkaisuja. Ja sitten toinen mistä mä oon äärimmäisen iloinen on jotenkin se, että aineopettajien ääni tässä tuen asiassa on tullut ihan eri tavalla kuulluksi, kun mun mielestä tähän saakka. Joko niin, että on vähän niin kun käytettykin [?? 00:13:15], että... No, mähän olen aineopettaja. Tai sitten on tullut se mikä tässä tutkimuksessakin tuli esiin, että meidän osaaminen ja koulutus ja taidot ei riitä ja me ollaan haluttu tähän asiaan kans lähestyä hyvin avoimin kortein ja tarjota niin kun [?? 00:13:37] että kouluttajien ammattitaidolla se, mikä me pystytään. Ja nyt me ollaan kalibrointivaiheessa ja jossain näkyy taas jotakin uutta, [?? 00:13:50].

Koivisto [00:13:52]: Lauri, otetaan vielä yks päätulos ja sitten me jatketaan vähän tässä podcastissa eri aiheisiin, mutta nappaa joku semmonen jonka erityisesti vielä haluat nostaa tässä lopussa esille.

Ståhlberg [00:14:04]: Tässä oli... Kysyttiin, että tehostettua, erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden tukeminen kuormittaa työtäni, niin varsin monia luokanopettajia, aineenopettajia tuntui kuormittavan se heidän työtään ja sitten kaivattiinkin semmosta lisäkoulutusta tämmöseen tehostettuun ja erityiseen soveltuvasta pedagogiikasta ja sitten sen lisäksi tämmösten sähköisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen oppimisen ja opiskelun tukena. Tällasia lisäkoulutuksia tarvittaisiin sen vuoksi, että sitten pystyttäisiin tukemaan niitä arjessa, niitä luokalla olevia tehostetun ja erityisen tu... Tai tehostettua ja erityistä tukea saavia oppilaita.

Koivisto [00:14:52]: Ja Vantaa lähti kyllä hienosti liikkeelle, että tämä kyllä toteutuu teillä täysin mitoin ja sitten te ootte myöskin omien toimijoiden, omien erityisopettajien konsultatiivista työtä, että sitä on ollut aina, mutta... Mut kuulostaa, että se on hyvin suunnitelmallista teillä ja hyvin johdettua. Hyödynnetäänkö sitä tutkimustietoa riittävästi koulutuksen suunnitteluissa?

Ståhlberg [00:15:17]: No, nyt näyttää siltä että hyödynnetään. Tää on ensimmäinen tämmönen. No, tästä tutkimustuloksesta tosissaan alettiin hyödyntämään varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa, että siinä tehtiin kunnan suunnitelmat, miten niitä on alettu hyödyntämään ja mun käsittääkseni niitä on alettu toteuttamaankin ja on kuultu se kentän ääni niin huoltajista, oppilaista kuin henkilökunnastakin. Mun näkemyksen mukaan kannattais tehdä myös muissa kunnissa ja mun mielestä tämmösiä kannattais tehdä ehkä jopa kolmen vuoden välein, niin näkis että mihin päin ollaan menty ja missä ne ongelmat kohdat mahdollisesti jatkossa on ja ollaanko saatu parannettua niitä kohtia, joissa on ollut haasteita aikaisemmin.

Koivisto [00:16:02]: Kyllä. Kiitoksia sulle. Nyt me mennään vielä vähän tuohon Vantaan koulutuksen sisälle enempi ja Pia - kertoisitko vähän, että kun sä oot ollu koulutuksen suunnittelijana silloin kun tätä kolmiportaisen tuen kolmiluokkaa suunniteltiin aineopettajille, niin mitkä ne keskeisimmät tavoitteet oli tämän koulutuskokonaisuuden osioille?

Hakkari [00:16:26]: Joo, keskeisenä oli se, että ensinnäkin ihan näitä perusteita - oppimisen, koulunkäynnin, kolmiportaisen tuen perusteita. Sitten toisaalta, mitä tarkoittaa kielitietoinen aineen opettaminen. Meidän oppilaista neljäsosa puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea. Ja sitten tavallaan se, että mitä... Miten voidaan saavuttaa oppilaan tuntemusta enemmän ja miten voidaan ymmärtää enemmän, että mitä siellä tuentarpeen taustalla on niitä vaikuttavia tekijöitä. Sitten me haluttiin, että annetaan semmosia keinoja ja menetelmiä, niin kun positiivisesti ratkaista asioita ja ratkaisukeskeisesti, eli oli positiivista pedagogiikkaa, ratkaisukeskeistä toimintakulttuuria. Ja sitten toisaalta meillä luokanvalvojan työ on hyvin keskeisessä roolissa ja luokanvalvojat tekevät isoa roolia siellä yläkoulussa, niin kuinka luokanvalvojan työtä voidaan tukea ja miten voidaan tehdä yhteisopettajuutta ja juurikin sitä laaja-alaisen erityisopettajan konsultointia. Ja sitten meitä

kiinnosti myös tää moniammatillinen verkostoyhteistyö oppilaan ja opettajan tukena, eli oppilashuolto ja [muut kumppanit? 00:17:51] ja... Sit haluan vielä sanoa, et me haluttiin tähän saada myös johdon tuki hyvin vahvasti tähän [koulutukseen? 00:17:59], eli johto oli myös mukana tässä koulutuksessa, johtoryhmä ja sitten oli aineenopettajat.

Koivisto [00:18:08]: Ja meidän yhteistyöhän lähti siitä liikkeelle, et meille annettiin selvitys käteen ja [sanoi? 00:18:14] että tutustukaa siihen ja te toivotte, että meillä olis myös vastauksia paitsi teidän ajattelemienne tavoitteisiin, myös siihen, että me vastattais tän selvityksen tematiikkaan ja siihen, että missä näyttää, että pitää kehittää asioita. No... Ja tosta aasinsiltana, mikä näkemys sulle jäi siitä, että miten meidän... Miten me toimittiin yhteistyökumppanina, et aina haluaa oppia prosessista jotakin, niin kertoisitko vähän tästä meidän yhteistyöprosessista Valterin ja Vantaan kanssa, että minkälaisia elementtejä siihen liittyi?

Hakkari [00:18:56]: Niin, se toimi erittäin hyvin, eli te Valterissa saitte hyvin kiinni meidän ajatuksista, et mitä me haettiin. Eli kun me haettiin tavallaan tätä johdon valmennusta ja sitä, että johto sparraa opettajia ja sitten taas rinnalla kulkee se aineopettajien koulutus ja sitten tullaan jossain kohti yhteen ja closataan koko prosessi. Se, mikä oli kauheen kivaa tässä koulutusprosessissa oli se dynaamisuus, eli me käytiin jatkuvaa vuoropuhelua pääkouluttajan eli Merjan kanssa ja tehtiin tarvittavia muutoksia. Esimerkiks me otettiin laaja-alaisesti erityisopettajat sinne konsultaatiokerralle mukaan. Se sopi hyvin kouluttajalle, et se toimi hyvin. Sitten taas kun korona tuli keväällä, niin sitten koulutus pidettiin etämuotoisesti ja tehtiin tota videota ja näin edelleen. Eli hyvin ajassa kiinni olevaa, dynaamista ja sitten koulutuksen viimeinen kerta olikin syksyllä, eli se oli tosi joustavaa.

Koivisto [00:19:58]: Toi oli niin semmonen positiivinen lopetus, että me aletaan tähän päättelemään tätä podcastia. Oli ilo kuulla teidän ajatuksia ja toivotaan kaikille jaksamista ja iloa ja oikein ihania tuokioita myös siellä siinä tehtävässä, missä kukin on. Kiitoksia.